

Ümit Kartal: Beyazıt'ta 20 Darağacı Ve Rojava'da Bir Türk Devrimci

Posted on 23/11/2015

Açıkçası 'Paramaz' ismini Rojava'da başta Kürt halkı olmak üzere, tüm Ortadoğu halkları hatta insanlık için, IŞİD barbarlığına karşı savaşan 'Paramaz Kızılbaş' kod adlı Türk ve Sünni devrimci Suphi Nejat Ağırnaslı yaşamını yitirdiğinde duymuştum.

İlk olarak 1921 yılında İstanbul'da 'Darağacında 20 kişi' adıyla Ermenice basılan kitabı Türkçe yayınlama imkânını Evrensel Basım Yayın şans eseri bulmuş. Kitabın çevirmeni Aris Nalcı'nın notuna göre ise, "Bu kitabın bir kopyası bugün dünyanın dört bir yanına yayılmış Hınçak Partisi ofislerinin bile birçoğunda mevcut değil"

Hınçak demişken; Türk ve Sünni kökenli bir TC vatandaşı olarak verilen eğitimin izleri gereği, 'Hınçak' kelimesini duyduğumda aklıma ilk olarak 'zararlı cemiyetler' falan geldi, bilmenizi isterim.

Kuşkusuz tarih, kazanan tarafın kaleminden yazılacak. Bırakın tarihi, bugün bile, gözümüzün gördüğü, kulağımızın duyduğu birçok gelişmeyi egemenler, tarihe bırakmadan medya aracılığı ile nasıl işlerine geliyorsa öyle aktarıyorlar.

Son yarım asır içerisinde bile milyonlarcası egemenlerin işine gelmediği gibi davrandığı için 'terörist, bölücü, yıkıcı, hain, çapulcu, asi' vs olarak sıfatlandırılmış halkların birbirini anlamasının bu kadar zor olmasını anlamak cidden zor. Ama durum böyle...

2 Haziran 1915'te İstanbul'un Beyazıt Meydanı'nda idam edilen 20 Ermeni Sosyalist'in hikâyesini anlatan kitabı eline alınca aklına şu geliyor insanın: Bizi yöneten devlet,

mevcudiyetini kuruluşundan Ankara 10 Ekim'ine, sosyalistleri ve ezilen halkları yani varlık çizgisine muhalifleri idam ve katlederek sağlıyor. Nokta.

'Darağacında üç fidan', 'Gülünün solduğu akşam' 'Bizim '68' vs okuyarak devrimciliğe adım atan kuşaktan biri olarak; tüylerim diken diken oldu 'Paramazlar'ı okurken...

Tutuklanmaları öncesini anlatırken Aydzemniğ şöyle diyor: "Paramaz... Saatlerce öğrencilerin arasında oturmayı, zekice sorularıyla ve sözleriyle onları meşgul etmeyi severdi. Söylediklerinin her biri bizim körpe ve öğrenmeye susamış ruhlarımız için birer dersti. Saatlerce dinlerdik ve doymazdık."

Ne kadar tanıdık tanımlamalar değil mi?

DEVLET AYNI DEVLET: HIRSIZ, KATİL, ÇİRKİN

Kitapta, 20 Ermeni sosyalistin idamına en yakından tanıklık eden papaz Der Kalust Boğosyan da anlatıyor. Dini vecibeleri yerine getirmek üzere zorla idamın yapılacağı yere getirilen papaz, karakol amirlerinden Kel Osman Bey'in kendisine alaycı bir şekilde şöyle dediğini aktarıyor: "Papaz Efendi, onlarla yüz yüze görüştüğünde söyle, bu dünyada rahat durmazsan ölümün bu şekilde olur. Ha olmadı, öteki dünyada da devrim yapmayı denemesinler, orada cezası çok daha ağırdır"

Dünyanın, öteki değil ha bu dünyanın tüm lanetli cümle ve küfürlerini sıralayası geliyor insanın. Hem de fırsatı olsa Kel Osman Bey'in yüzüne ama şahsında devletin dününe ve bugününe...

İdamlar sırasında, Şebinkarahisarlı Karnik bir anda Türkçe bağıyor: “Ey Katiller! Eğer istediğiniz 30 altın rüşveti verseydim beni serbest bırakırdınız değil mi?”

Papaz Boğosyan 20 sosyalist idam edildikten sonra gidip gömüldükleri yerde ayin yapmak istediğini anlatıyor. Bedri Bey’in ağzından devletten cevabını alıyor: “Öylelerine hiçbir şeye gerek yok. Onlar vatan haini”

Devlet işte, aynı devlet! Hırsız, katil ve çirkin!

Ama devrimciler işte, her dönemde ve hangi milliyetten olursa olsun, aynıdır devletin zulmüne cevapları: “Papaz, bu kuru mendili anama ver. Bilsin ki hiçbir zaman gözyaşlarıyla ıslanmamıştır”

Gülmek işte, devrimci bir eylemdir çünkü yüz yıl önce de... *

301

Hala ‘zararlı cemiyetler’ eğitiminin etkisinde kalanlar için ‘zor’ bir kitap olabilir. Meşhur 301. maddelik ifadeler var kitapta ve onlar en net haliyle katliamlar kısılcığında bir halkın ruh halini yansıtıyor. Ama idamlarla ilgili kitabın ‘saygı sözü’ bölümünde yazan Gamsaragan ‘hakaretsiz’ şöyle diyor: “Ermeni davasının zaferi kurban istiyormuş demek ki. Yüce Tanrım!.. Ne yavaş, zahmetli ve acı doludur bir milletin kurtuluşu. Öldüler Ermeni evlatları! Fikirleri hala yaşıyor. İstanbul perdelerin ardından sessiz sedasız ağladı sizlere”

İKİ PARAMAZ İÇİN

Kitapta ‘Paramaz’ın anısına’ Nemtse şöyle yazıyor: “Paramaz haftada birkaç gün düzenli

olarak gündemin milli ve siyasi konularıyla ilgili makaleler yazardı. Isıran bir üslubu vardı, sert eleştiriler de baharatıydı. Sürekli günün sıcak gelişmeleriyle ilgili tartışırdı. Muhakkak fikirlerinin kabul edilmesini isterdi. Samimi bir imanlıydı Paramaz. Yaramaz bir zevkle onun ateşli söylevlerini, özellikle de kendi doktrinini ve Marksizmi coşkuyla savunmasını seyretmek için bazen bilerek bir tartışma açardım. Sivri dili zihninin özelliklerinden biriydi. Mizah yazıları da zevkle okunurdu. Samimi anlarında, coşkulu bir dille anlatırdı Kafkaslardaki ateşli devrimci çalışmalarını”

Ve 2015’te yani yüz yıl sonra, Suphi Nejat Ağırnaslı’nın ardından İstanbul Kadıköy’de yapılan anmada oğluyla ilgili şöyle demişti babası: “Bugün burada bir komünisti anıyoruz, hayatı boyunca yüzüne hiçbir maske takmadan yaşamış; kibri, titri, küçük iktidarı küçümseyip elinin tersiyle iten bir komünisti anıyoruz. Bugün burada çoğumuzun tanıdığı hınzır, hayatla dalga geçen, bazen hayatı sulandıran, bazen aşırı ciddiye alan, aşırı meraklı, mütevazı, sıradan ve kasmadan yaşamayı becerebilen bizim bildiğimiz Nejat’ı anıyoruz. Ama tarihi zaten tam da böyle insanlar yapmaz mı? Tam da böyle insanlar bozmaz mı bizim ezberlerimizi? Tam da böyle insanlar geriye kıssadan hisseler bırakmaz mı?”

KİM BİLİR?

Şimdi Evrensel Basım Yayın’ın bu kitabı sayesinde Anadolu’nun dört bir yanında sosyalistler, sosyalizm mücadelesine henüz meyleden işçiler ve gençler, yüz yıldır bu topraklarda dolaşan o hayaletle tanışma fırsatı buluyor: Paramazlar’ın dönem dönem başka bedenlerde de cisimleşen hayaletiyle...

Kim bilir, Kobane’de adı Suphi Nejat konulacak olan onlarca Kürt genci de belki bir asır, belki daha da az süre sonra Ermeni Paramazlar’dan Türk Suphi Nejat’a; dil, din, milliyet farkı gözetmeksizin, yeni bir dünya mücadelesinin tarihini yazarken, kendilerinin de tarihle var olduklarını bileceklerdir.

Devrimcilik gerçekte doğrudan ilişkili olduğu kadar, ‘romantik’ bir şeydir aynı zamanda. Öyle değilse de bırakın arada öyle olsun. Çünkü ne kadar anı ya da biyografi okuduysak devrimcilere dair; hepsi çıplak gerçek, güzel ve ‘romantik’ geldi bize...

“Asırlar asırların ardından ölecek ama sizler her yeni doğanla birlikte ve her yeni doğanın içinde ebediyen yaşayacaksınız.” Milliyet, dil, din, mezhep bilmeden hem de...

* Ağlamamayı ‘gülmek’ gibi yazıyorum. Bunu 1915’i düşünüp tercihen yapıyorum. 10 Ekim 2015’e tanıklık eden okur 1915’i bilmese de ne demek istediğimi anlıyor

Kaynak: demokrathaber.net